

Opetus- ja kulttuuriministeriö

ASIA Tampereen kaupungin lausunto koulujen ja oppilaitosten loma-aikoja koskevasta muistiolounnoksesta**VIITE** Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/15678/2026**Millaisia vaikutuksia näkisitte aiheutuvan koulutusjärjestelmälle, mikäli perusopetuksen loma-ajat muutettaisiin mallin esittämällä tavalla?**

Esitetty malli tarjoaa mahdollisuuden tasapainottaa lukuvuoden rytmitystä lisäämällä kevätlukukaudelle palautumista tukeva tauko. Tällä voi olla myönteisiä vaikutuksia oppilaiden jaksamiseen erityisesti kevään kuormittavimpana ajankohtana. Samalla on kuitenkin huomioitava, että tutkimusnäyttö lukuvuoden rakenteen muutosten vaikutuksista oppimistuloksiin ja hyvinvointiin on osin ristiriitaista eikä yksiselitteisesti osoita, että yksittäinen kalenteriratkaisu parantaisi oppimista tai jaksamista.

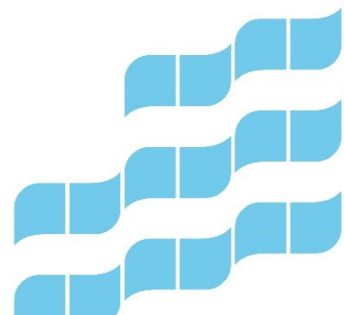
Kesäloman pidentyminen voi heikentää oppimisen jatkuvuutta, erityisesti niiden oppilaiden kohdalla, joilla on tuen tarpeita. Lisäksi kevätlukukauden katkaiseminen uudella lomajaksolla voi toisaalta heikentää opetuksen eheyttä ja pitkäjänteistä työskentelyrytmiä. Näin ollen muutoksen pedagogiset vaikutukset eivät ole yksiselitteisesti myönteisiä, vaan edellyttävät tarkastelua eri oppilasryhmien näkökulmasta.

On myös keskeistä tunnistaa, että lukuvuoden rakenteen muutoksella on vaikutuksia koko koulutusjärjestelmän aikatauluihin. Erityisesti toisen asteen tutkintojen, ylioppilaskirjoitusten sekä jatko-opintoihin siirtymisen aikataulut kytkeytyvät tiiviisti nykyiseen lukuvuoden rytmiin. Näihin liittyvät muutokset ovat laajoja ja edellyttävät valtakunnallista yhteensovittamista. Koulutusjärjestelmän näkökulmasta keskeistä on, että kaikkien eri koulutusasteiden yhteistyö sujuu saumattomasti ja järjestelmän pitää mahdollistaa opettajien yhteistyö sekä työskentely eri kouluasteilla. Perusasteella tehty muutos vaikuttaa suoraan toiselle asteelle hakeutumisen prosessien ja aikataulutusten myötä.

Mikäli uudistusta kuitenkin viedään eteenpäin, on perusteltua tarkastella samanaikaisesti arviointikäytänteitä, lukukausien rakennetta sekä pedagogisia ratkaisuja. Esimerkiksi lukuvuoden jakaminen kolmeen jaksoon voisi tukea tavoitteenasettelua ja arviointia, mutta myös tällainen muutos edellyttää huolellista vaikutusten arviointia ennen käyttöönottoa.

Millaisia vaikutuksia näkisitte aiheutuvan muille toimialoille / edustamallanne toimialalle, mikäli perusopetuksen loma-ajat toteutettaisiin mallin esittämällä tavalla?

Esitetty malli tarjoaa mahdollisuuden tarkastella lukuvuoden rytmitystä uudesta näkökulmasta ja vahvistaa oppilaiden hyvinvointia lisäämällä palautumista tukevia taukoja erityisesti kevätlukukaudelle. Muutos voisi myös kannustaa eri toimialoja arvioimaan palvelujaan kokonaisuutena ja kehittämään yhteistyötä siten, että ne tukevat paremmin perheiden arkea. Nuorisopalveluissa, harrastustoiminnassa

sekä aamu- ja iltapäivätoiminnassa voisi syntyä uusia mahdollisuuksia toiminnan jaksottamiseen ja kohdentamiseen.

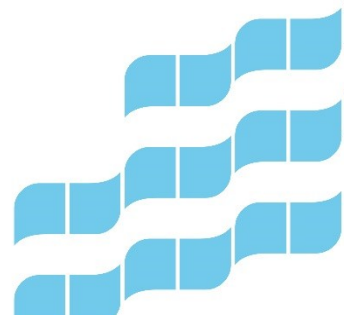
Samanaikaisesti on kuitenkin huomioitava, että muutoksella olisi merkittäviä vaikutuksia kunnan palvelujärjestelmään kokonaisuutena. Varhaiskasvatuksessa palvelujen kysyntä todennäköisesti kasvaisi uusien lomajaksojen aikana, mikä lisäisi henkilöstösuunnittelun vaativuutta, sijaistarpeita ja paineita toiminnan järjestämiseen. Koska esiopetuksessa olevat lapset tarvitsevat usein täydentävää varhaiskasvatusta, vaikutukset ulottuvat koko palveluketjuun.

Perheiden näkökulmasta lomajaksojen lisääntyminen vuoden aikana voi vaikeuttaa työn ja perhe-elämän yhteensovittamista, erityisesti pienten koululaisten osalta. Muutokset heijastuisivat myös henkilöstöön, esimerkiksi vuosilomien ajoittamiseen ja työaikajärjestelyihin, ja voisivat edellyttää tarkasteluja virka- ja työehtosopimusten näkökulmasta. Lisäksi kuntien resurssisuunnittelun tarve kasvaisi.

Näin ollen muutoksen mahdolliset hyödyt liittyvät ennen kaikkea palvelujen ja koulutyön rytmin kehittämismahdollisuuksiin, kun taas vaikutukset palvelujärjestelmän kuormitukseen ja arjen toimivuuteen ovat välittömiä ja osin merkittäviä. Muutosta tuleekin tarkastella kokonaisvaltaisesti ennen päätöksentekoa sekä varmistaa, että sen toteuttaminen voidaan yhteensovittaa eri toimialojen, perheiden arjen ja työelämän tarpeiden kanssa.

Toisen asteen koulutuksen näkökulmasta on tärkeää, että kaikki koulutusasteet siirtyvät samaan aikatauluun, jotta opiskelijoiden otto seuraavalle koulutusasteelle tapahtuu sujuvasti muun muassa yhteishaun osalta. Ammatillisen koulutuksen opiskelijoista lisääntyvä osa suorittaa myös kaksoistutkintoa. Tämä edellyttää, että lukiokoulutuksen opetustarjonta on opiskelijoiden käytettävissä samanaikaisesti ammatillisen koulutuksen opetuksen kanssa. Lisäksi tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen opiskelijoilla tulee olla mahdollisuus suorittaa ammatillisia opintoja ja lukio-opintoja sekä korottaa perusopetuksen arvosanoja. Käytännössä perusasteen loma-aikojen rytmityksen muutos edellyttäisi myös lukiokoulutuksen, ammatillisen koulutuksen ja tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen sekä aikuisten perusopetuksen järjestämiseen muutoksia. Muutoksen vaikutuksia tulisi tarkastella myös suhteessa opiskelijoille kohdennettuihin palveluihin esimerkiksi opiskeluhuoltopalveluihin sekä myös työpaikalla tapahtuvaan oppimiseen. Toiselta asteelta valmistumisen siirtyminen myöhempään vaikuttaisi todennäköisesti myös korkeakouluihin hakeutumiseen.

Ylioppilastutkinnon aikataululla on suuri vaikutus lukion toimintaan ja opetuksen sijoitteluun. Mikäli lomakautta muutetaan, tulee pohtia vaikutukset ylioppilastutkinnon aikataulutukseen. Nykyisen ajoituksen mukainen ylioppilastutkinnon sijoittuminen loma-aikojen muuttuessa edellyttää lukiokoulutukselta opetustarjonnan sijoittelua ja pedagogisten jatkumoiden uudelleen tarkastelua sekä periodijärjestelmän arviointia. Kesätauon tulee olla riittävän pitkä, jotta esihenkilöille turvataan tarpeeksi pitkä palautumisaika lukuvuoden työpaineesta. Taito- ja taideaineiden uusi ylioppilaskoejärjestelmä on huomioitava mahdollisessa loma-aikamuutoksessa.

Mitä muita yhteiskunnallisia vaikutuksia koulujen kesälomien siirtämisellä voisi näkemyksenne mukaan olla?

Koulujen kesälomien ajoittumisen muutoksella voisi olla myönteisiä vaikutuksia perheiden arkeen ja mahdollisuuksiin viettää aikaa yhdessä. Mallin taustalla oleva tavoite perheiden yhteisen ajan lisäämisestä tukee hyvinvointia ja arjen sujuvuutta.

Lisäksi lomien tasaisempi sijoittuminen voisi tukea lasten ja nuorten jaksamista paremmin koko vuoden ajan. Pidempi kesäloma voi tarjota palautumisen mahdollisuuksia ja vahvistaa vapaa-ajan merkitystä oppimiselle ja hyvinvoinnille. Samalla se kannustaa kehittämään kesäajan toimintaa ja palveluja, mikä voisi lisätä osallisuutta ja yhteisöllisyyttä.

Toisaalta muutos edellyttäisi työelämältä suurempaa joustavuutta sen osalta, että vanhemmilla olisi aiempaa enemmän mahdollisuuksia lomajaksoihin talvi-kevätkaudella nykyisen yhden talvilomaviikon sijasta, mikäli päädytään kokonaisen uuden lomaviikon sijoittamiseen keväälle. Ylipäätään muutoksella olisi vaikutuksia perheiden loma-aikojen sijoittumiseen.

Elinkeinoelämän näkökulmasta lomakauden hienoinen siirtyminen voi joiltakin osin tukea palvelu- ja matkailualoja sekä lisätä kysynnän tasaisempaa jakautumista kesäkaudella.

Koulutusjärjestelmän aikataulutuksen uudistaminen toisi suomalaisen järjestelmän lähemmäksi eurooppalaista lomajärjestelmää. Tällä olisi myönteisiä käytännön vaikutuksia mm. koulujen kansainväliseen yhteistyöhön. Syksy- ja kevätlukukauden epätasapaino voisi kuitenkin ruuhkauttaa lukiokoulutuksessa syksyn yhtäjaksoista työskentelyä sekä opiskelijoiden että henkilökunnan näkökulmasta.

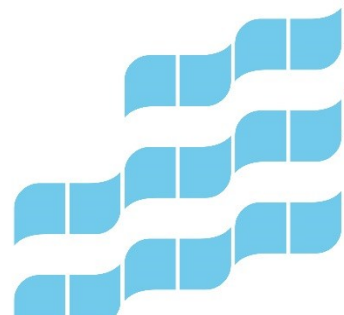
Mikä on kantanne esitettyyn loma-aikamalliin?

Esitetty malli sisältää perusteltuja ja kannatettavia tavoitteita erityisesti oppilaiden hyvinvoinnin ja lukuvuoden rytmittämisen näkökulmasta. Se tarjoaa mahdollisuuden tarkastella koulutyön rakennetta uudella tavalla sekä kehittää pedagogisia ja toiminnallisia ratkaisuja vastaamaan paremmin oppilaiden tarpeita.

Kokonaisuutena malli avaa kehittämismahdollisuuksia koko koulutusjärjestelmälle. Samalla on kuitenkin keskeistä todeta, että mahdolliset hyödyt eivät toteudu yksin lukuvuoden rakennetta muuttamalla, vaan edellyttävät rinnalle suunnitelmallista pedagogista kehittämistä ja toimintatapojen uudistamista.

Lisäksi on tärkeää varmistaa, että muutoksen vaikutukset opetuksen järjestämiseen, oppimisen jatkuvuuteen sekä kuntien palveluverkkoon arvioidaan huolellisesti. Muutoksella voi olla laajoja ja osin välittömiä vaikutuksia esimerkiksi palvelujen yhteensovittamiseen, henkilöstöresurssien käyttöön sekä perheiden arkeen. Näin ollen uudistuksen kokonaisvaikutukset edellyttävät laaja-alaista valmistelua sekä eri toimijoiden tiivistä yhteistyötä ennen päätöksentekoa.

Ammatillisen koulutuksen näkökulmasta ehdotettu malli on toteuttamiskelpoinen. Muutos on kuitenkin suuri ja vaatii onnistuakseen hyvän suunnittelun, jossa vaikutuksia arvioidaan laajasti myös koulutusjärjestelmän ulkopuolelle. Lukiokoulutuksen näkökulmasta ehdotettu malli nähdään myös mahdollisena, mutta sen käyttöönotto edellyttää ylioppilastutkinnon ja korkeakouluhakujärjestelmän aikataulujen arvioimista uudelleen ja muutoksen vaikutuksen arvioimista ennestään jo kuormittuneille lukiolaisille.

Miten suhtaudutte malliin, jossa koulutyö päättyisi kesäkuussa viikolla 24 viimeisenä arkipäivänä, helatorstain yhteyteen lisättäisiin yksi vapaapäivä ja koulutyö alkaisi elokuussa aikaisintaan viikolla 35 ensimmäisenä arkipäivänä, eli huhtikuun loppuun ei otettaisi viikon mittaista lomaa?

Vaihtoehto, jossa helatorstain yhteyteen lisättäisiin yksittäinen vapaapäivä, tuo jonkin verran joustoa lukuvuoden rytmiin ja voi keventää arkea hetkellisesti. Kuitenkin kokonaisuuden kannalta malli, jossa kevätlukukauteen sisältyy erillinen, viikon mittainen lomajakso, tarjoaa selkeämmän ja vaikuttavamman tavan tukea oppilaiden jaksamista.

Keväälle sijoittuva yhtenäinen tauko vastaa paremmin havaittuun tarpeeseen tasapainottaa lukuvuotta ja tukee oppilaiden palautumista pidemmän työskentelyjakson keskellä. Pääsiäinen ja helatorstaihin yhdistetty yksi vapaapäivä voivat olla riittäviä kevätvapaita osalle opiskelijoista. Toisaalta niiden ajoittuminen vuosittain vaihtelee, mikä voi heikentää opiskelijoiden jaksamista sellaisina vuosina, jolloin vapaat eivät ajoitu kevätkaudella tasaisesti. Pidemmät, vapaattomat jaksot näkyvät opiskelijoiden jaksamisessa, palautumisessa ja keskittymiskyvyssä.

Muut mahdolliset huomiot muistiosta.

Muutosesityksen jatkokäsittelyssä on tarpeen arvioida myös sen taloudellisia vaikutuksia laajemmin.

